

PIĘTNAŚCIE LAT ISTNIENIA STUDENCKIEGO KOŁA NAUKOWEGO RUSYCYSTÓW TRANSLATORYKÓW I LEKSYKOGRAFÓW „TRANSLATIONIS”

W tym roku Studenckie Koło Naukowe Rusycystów Translatoryków i Leksykografów „Translationis”, działające przy Instytucie Filologii Wschodniosłowiańskiej na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Gdańskiego, obchodzi piętnastolecie swego istnienia. Opiekunem naukowym studentów skupiających się w „Translationis” od początku jest Katarzyna Wojan. Idea utworzenia koła naukowo-translatorycznego wypłynęła w 2000 roku od studentów filologii rosyjskiej, pragnących doskonalić swój warsztat translatorski, zdobyć doświadczenie i pogłębić wiedzę z teorii oraz praktyki przekładu, a także w obszarze leksykografii translatorycznej. Jego członkami byli nie tylko studenci filologii rosyjskiej. W „Translationis” swe miejsce znaleźli również studenci i doktoranci innych kierunków, takich jak kulturoznawstwo, politologia, polonistyka, psychologia, rosjoznawstwo, slawistyka. Funkcję pierwszej przewodniczącej Koła pełniła Katarzyna Matwiejczyk — osoba o niezwykłym talencie organizacyjnym. Kolejną charyzmatyczną osobą była Katarzyna Bielicka, utalentowana studentka dwóch kierunków — biotechnologii i rosjoznawstwa.

Początkowo głównym nurtem działalności translatorskiej młodych rusycystów była praca nad przekładem pokaźnego zbioru autentycznych listów Bronisława Piłsudskiego — brata Marszałka, pisanych z zesłania z Sachalinu i przechowywanych w Archiwum Biblioteki Narodowej w Wilnie. Członkowie Koła pod czujnym okiem doktora Juranda Czermińskiego, zafascynowanego osobą i dorobkiem naukowym Bronisława Piłsudskiego, dokonali wyboru (a przede wszystkim przepisania tekstów z często mało czytelnych oryginałów) oraz tłumaczenia tychże listów. Kolejnym etapem prac był przekład rosyjskojęzycznych wystąpień i referatów dotyczących działalności naukowej Piłsudskiego na obczyźnie i pozostawionej przez niego pokaźnej spuścizny. Tłumaczone prace¹ dotyczą kultury, tradycji, obyczajów narodów Sachalinu i Hokkaido — Ajnów oraz Niwchów (Giliaków). Przygodę z przekładem tekstów Pił-

¹ Częściowo materiały te zostały udostępnione na stronie internetowej *Bronisław Piotr Piłsudski*. [Online] <<http://www.panda.bg.univ.gda.pl/ICRAP>> (12.08.2015). Założycielem i kuratorem strony jest dr Jurand Czermiński. Skrót ICRAAP oznacza *International Committee for Restoration and Assessment of Bronisław Piłsudski's*. Obecnie opiekun Koła nawiązała kontakt naukowy z prof. Alfredem Majewiczem z UAM w Poznaniu, który zebrał, opracował i wydał dzieła Bronisława Piłsudskiego.

sudskiego Aleksandra Lech opisała w artykule pt. *Broniś nasz kochany...czyli o roman-sie rusycystów z Koła Naukowego „Translationis” z zapomnianym bratem Marszałka Józefa Piłsudskiego* zamieszczonym na łamach pisma studenckiego „Vivat Akademia” (nr 3/marzec 2002). Praca nad tłumaczeniem listów Bronisława Piłsudskiego dała niewątpliwie wiele satysfakcji nie tylko związanej z samą sztuką przekładu. Z tekstów epistolograficznych można zaczerpnąć znacznie więcej — niezwykłą mądrość życiową i filozofię przetrwania. Dzięki przedsięwzięciu działaczy „Translationis” nauka i kultura polska zostały wzbogacone o dokumenty przełożone na język polski (warto dodać, iż listy były wcześniej tłumaczone m.in. na język angielski, japoński i litewski). Listy te wzbudziły zainteresowanie wielu polskich uczonych.

Ale nie samym przekładem listów Piłsudskiego młodzi tłumacze żyją. Dzięki „Translationis” mogą oni dać upust swym zainteresowaniom, czyli dokonywać przekładów fascynujących ich poetów i pisarzy. Koło może poszczycić się przekładami licznych mniejszych utworów literackich z rosyjskiego na polski, z polskiego na rosyjski, z łotewskiego na polski oraz z serbskochorwackiego na polski. Do najważniejszych należą: wiersze *Всё про любовь* oraz *В ожидании вишен* Jewgienija Baczurina (przeł. zespół), *Подруга* Mariny Cwietajewej (z ros. przeł. Diana Oboleńska), rozdział powieści science fiction *Рождение мага* Nika Pierumowa (z ros. przeł. Piotr Ganewski), fragment poematu *Кольцо* Timura Kibirowa (z ros. przeł. Marcin Łyjak), wiersz *Lauztas priedes* łotewskiego poety Jānisa Rainisa (z łotew. przeł. Diana Oboleńska), proza poetycka *Niebo* oraz *Opowiadanie niepisane* Davida Albahari (z serbskochorw. przeł. Joanna Połum), felietony *Квадрат* (z ros. przeł. Olga Choroś) oraz *Кина не будем* Tatiany Tołstej (z ros. przeł. Mirosława Bielawa), bajka *Сказка о Карлуше и его друзьях в Царицыне* Władimira Chłynowa, a także piosenka poetycka *Не та не та Ciebie* Kayah (z pol. na ros. przeł. Diana Oboleńska). Dorobek tłumaczeniowy Koła liczy łącznie ponad 50 tytułów (tj. 250 stron) i publikowany jest cyklicznie w „Biuletynach”² pod naukową redakcją Katarzyny Wojan. Dotychczas przygotowano 6 zeszytów: „Biuletyn nr 1” (2000/2001 r.) *Listy B. Piłsudskiego*, „Biuletyn nr 2” (2001/2002): *Listy i spuścizna Bronisława Piłsudskiego*, „Biuletyn nr 3” (2002): *Przekład literacki – poezja i proza*, „Biuletyn nr 4” (2003/2004): *Spuścizna Bronisława Piłsudskiego*, „Biuletyn nr 5” (2003/2004): *Przekład literacki: proza*, „Biuletyn nr 6” (2006/2007): *Przekład literacki: bajka*.

Ważkim osiągnięciem było opracowanie rosyjskojęzycznego przewodnika po Gdańsku *Достопримечательности города Гданьска* (zesp. autorek: Diana Oboleńska, Katarzyna Matwiejczyk, Justyna Kamionowska, Agnieszka Mokosa, Agata Pilorz). Powstał on nie tylko z myślą o turystach (był przydatny dla uczestników konferencji naukowych organizowanych w Uniwersytecie Gdańskim), ale przede wszystkim o studentach — znalazł oddźwięk na zajęciach praktycznej nauki języka rosyjskiego, jak również na seminariach dyplomowych. W owym czasie była to praca nowatorska; na rynku wydawniczym nie oferowano żadnej publikacji tego typu, a zasoby internetowe były dużo skromniejsze.

² Materiały powielone (nakład własny), jak również w wersji elektronicznej na stronie Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Gdańskiego.

Członkowie „Translationis” wykazywali dużą aktywność, i to na wielu polach działalności. W swoim dorobku mają przygotowanie kilku interesujących tematycznych wystaw literackich na Wydziale Filologiczno-Historycznym, a następnie na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Gdańskiego, m.in. *Wenecja Północy w oczach pisarzy, poetów* prezentującej fotografie oraz wypowiedzi artystów na temat Petersburga (2001), dwujęzycznych wystaw fotograficznych pt. *Republika Altaj* (2010) oraz *Literatura i wydarzenia historyczne związane z Krymem* (2011), będących pokłosiem studenckich ekspedycji naukowych. Pomysłodawczynią oraz sponsorką dwu ostatnich była Katarzyna Bielicka, która przepiękne fotografie własnego autorstwa, okraszone barwnymi prelekcjami, prezentowała również w Rosyjskim Ośrodku Nauki i Kultury w Gdańsku oraz w bibliotekach miejskich (2010; 2011). Członkowie „Translationis” przygotowywali interesujące gazetki literackie, w których zamieszczano informacje o znanych tłumaczach, przekładach i ważniejszych wydarzeniach naukowych, kulturalnych w środowisku polskim, jak również zagranicznym. Organizowali warsztaty translatorskie, wykłady znanych teoretyków i praktyków przekładu, m.in. prof. Edwarda Balcerzana (2004), spotkania tematyczne ze znanymi osobistościami z Rosji i Ukrainy. Uczestniczyli czynnie w konferencjach naukowych, m.in. *Studenckiej Konferencji Naukowej „Słowiańszczyzna u progu nowego tysiąclecia. Aktualne problemy literatury, języka i polityki oraz nowe spojrzenie na tradycję”* w Uniwersytecie Warszawskim (2001), w *Sesjach Tłumaczy Literatur Krajów Nadbałtyckich „Pieśni Słowian Wschodnich”* organizowanych przez Nadbałtyckie Centrum Kultury w Gdańsku; pomagali w przygotowaniu rusycystycznych konferencji naukowych, jakie odbywały się w Uniwersytecie Gdańskim.

Dużym sukcesem były naukowe krajoznawcze ekspedycje zagraniczne do Petersburga (2001), Republiki Altaj (2010) i na Krym (2011). Podczas ostatnich wypraw studentki z inicjatywy Katarzyny Bielickiej i pod jej przewodnictwem zorganizowały cieszące się dużą popularnością „Warsztaty języka i kultury polskiej” dla Polonii zrzeszonej w Polskim Towarzystwie Kulturalno-Oświatowym w Tarnopolu (Ukraina, 2011), której przekazały cenny dar w postaci zbioru słowników języka polskiego, polskie dzieła literackie oraz albumy o Gdańsku. Członkowie „Translationis” nawiązali owocną współpracę z instytucjami działającymi na rzecz Polonii, m.in. z Fundacją „Pomoc Polakom na Podolu, Wołyniu, Pokuciu i Bukowinie” w Wałbrzychu (2010), ze Stowarzyszeniem Polonijnym Dom Polski „Zdrój” (2010), ze Stowarzyszeniem „Edukacja i Nauka” w Warszawie (2011), z Fundacją „Inna Przestrzeń” w Warszawie (2011), dla których świadczyli nieodpłatnie usługi tłumaczeniowe w zakresie języka rosyjskiego, głównie tekstów specjalistycznych.

W roku akademickim 2001/2002 organizacja została wyróżniona przez prodziekana ds. studenckich Wydziału Filologiczno-Historycznego Uniwersytetu Gdańskiego — prof. Krystynę Turo, która zgłosiła kandydaturę „Translationis” do międzyuczelnianego konkursu o nagrodę „Czerwonej Róży”.

Działalność naukowo-translatorska „Translationis”, wdrożenie pomysłów, marzeń i idei możliwe są dzięki merytorycznemu wsparciu wykładowców z Instytutu Filologii Wschodniosłowiańskiej. Finansowego wsparcia udzieliła Alma Mater w osobach: dziekanów Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Gdańskiego, prorektorów ds. stu-

denckich Uniwersytetu Gdańskiego, Fundacji Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego
oraz Parlamentu Studentów.

KATARZYNA WOJAN

Uniwersytet Gdański, Wydział Filologiczny
Instytut Skandynawistyki i Lingwistyki Stosowanej
Katedra Skandynawistyki
Neofilologia, ul. Wita Stwosza 51, 80-308 Gdańsk, Polska
e-mail: finkw@univ.gda.pl